

MOBILITETSSTRATEGIER I SOCIALT UTSATTA OMRÅDEN

2019-12-17

Av: K2 - Nationellt kunskapscentrum för kollektivtrafik

Forskare från K2 har studerat hur människor som lever i socialt utsatta områden i utkanten av Stockholm och Göteborg reser i sin vardag och hur de upplever att kollektivtrafiken fungerar.

Människor som bor och arbetar i socialt utsatta urbana områden reser och äger bil i mindre utsträckning än de som lever i andra urbana områden. Låg inkomst, låg utbildningsnivå och bristande kunskaper i det svenska språket är faktorer som bidrar till social utsatthet och som kan göra det svårt att ta körkort, skaffa bil eller flytta närmare jobb och skola. Kollektivtrafiken är därför en viktig resurs för många som lever i socialt utsatta områden, en väl fungerande kollektivtrafik kan bidra till delaktighet och integrering i samhället.

– Vi har träffat och intervjuat personer som är arbetssökande, studerande på gymnasie- eller universitetsnivå eller anställda i låginkomstyrken och diskuterat hur de transporterar sig och hur de upplever att kollektivtrafiken fungerar för deras behov, berättar Jessica Berg från VTI som var en av de forskare som genomfört studien.

De flesta som intervjuats uttryckte en positiv uppfattning om sina bostadsområden, de bor i Angered, Hammarkullen och Lövgärdet i Göteborg eller i norra delarna av Botkyrka utanför Stockholm. Där har de närhet till vänner, handel, service och kollektivtrafik. De beskrev att de upplever ett lugn och en trygghet i sina bostadsområden, även om det förekommer kriminalitet och några berättade att de kan känna sig otrygga i vissa situationer.

– Kollektivtrafiken är en viktig resurs i det dagliga livet för de vi intervjuat. De unga arbetssökande och studerande beskrev att de kan åka vart de vill med kollektivtrafiken, säger Jessica Berg.

En viktig förklaring till att unga arbetssökande och studerande har en positiv bild av kollektivtrafiken är att de har få tider de behöver passa, dessutom reser de som studerar eller har försörjningsstöd gratis med kollektivtrafiken. Hos de som förvärvsarbetar var bilden mer komplex.

– Några av dem vi intervjuat arbetar som vårdbiträden på två olika äldreboenden. De som arbetar på ett äldreboende som ligger på gångavstånd från en pendeltågstation beskrev att kollektivtrafiken fungerar bra för deras arbetspendling. Det andra äldreboendet ligger mer perifert, tre kilometer från den närmsta pendeltågstationen. För de vårdbiträden som arbetar där innebär pendling med kollektivtrafiken en lång resa med många byten. Istället försöker de samåka, eller så får de skjuts till arbetet av en anhörig, fortsätter Jessica Berg.

De som är tvungna att passa arbetstider och har ansvar för barn och familj är inte lika tillfredsställda med hur kollektivtrafiken fungerar, som de som har få tider att passa. För vårdbiträden som arbetar kvällar, nätter och helger utgör pendling på obekväma tider en utmaning.

De som inte har tillgång till gratis månadskort uppgav att både enkel- och månadsbiljetter i kollektivtrafiken är dyra för dem att köpa. De beskrev olika strategier för att minimera sina kostnader; några plankade, andra avstod från att resa eller skyndade sig och göra sina ärenden så snabbt att det skulle vara möjligt att resa tillbaka på samma biljett.

– Flera av dem vi intervjuat uttryckte att det är en dröm att en gång få möjlighet att ta körkort och skaffa egen bil. De som har anhöriga med tillgång till bil får ofta skjuts. Det fåtal av de vi intervjuat som själva har körkort och tillgång till bil

menade att de nu inte längre är tvungna att resa kollektivt. Kollektivt resandet betraktas med andra ord som mindre attraktivt än att resa med bil, berättar Jessica Berg.

Internationella studier har visat att människor i socialt utsatta områden kan leva i så kallad transportfattigdom, som hindrar dem från att delta i olika samhällsaktiviteter.

– Vår studie pekar inte på att de vi träffat och intervjuat lever i transportfattigdom. Däremot är många beroende av en väl fungerande kollektivtrafik, då de beskriver att de saknar andra alternativa sätt att transportera sig. Majoriteten av de vi intervjuat upplever till exempel inte att det är ett alternativ att cykla eller promenera. Kollektivtrafiken har stor betydelse för många av de vi intervjuat, och bidrar till att de kan utbilda sig, försörja sig och vara delaktiga i samhället i stort, avslutar Jessica Berg.

Läs mer om mobilitetsstrategier hos människor i socialt utsatta områden i K2-rapporten [Hur kan kollektivtrafiken bidra till tillgänglighet och social rättvisa?](#)